

ADORJÁNI RUDOLF

(közlő)

A KERESZTÜRKÖRI EGYHÁZKÖZSÉGEK
VAGYONLELTÁRA A XVIII. SZÁZAD
UTOLSÓ HARMADÁBÓL

IV. KÖZLEMÉNY

Kis Sollymos. (113—116)

Anno 1773. Die 28va Novembris,¹ Visitatio lévén a Kús Sollymosi Venerabilis Ecclesianban, Mobile s' Immobile Bonumai² találtattanak e' sz[e]r[é]nt az Ecclesianak:

Vagyon egy Kö Templom, mellyet ex fundamento³ az Unitariusok építettek. Vagyon körülötte sasokra rakott Deszka Czinterem, mellette egj fabol épült Harangláb, mellyben vagyon két Harang. A' nagyobbikon ilyen irás vagyon: *Venite Laudate et Glorificate Deum. Eccl[esi]ae Kús Sollymosianae Unitaria[e]. Fudit Johannes Kerstch. 1704.*⁴ A Kússebbiken ez az irás: *Venite et adorete Deum vestrum. Campana Kis Solymosiana Unitár[ia]. A[n]no 1710.*⁵ Vagyon az Ecclesianak egy Singes kora Ládája; mellyben ezek vadnak: Egy ezüst Pohár tornyos egészen arannjal, a' közepe srofon jár, mellynek a' felső ajjakára ezen betűk vadnak metzve I T T. vagyon fél ejteles.

Vagyon más ezüst Pohár. Kússebb ugyan arannyas, 1632-be keszitetett; Ennek a' talpán vagyon ilyen irás: *T[e]k[i]nt[ete]s Gyergyai Pál Uram Hatta a' K[is]Sollym[osi] Unit[ar]ia. Ecclesia[na]k. 1751.* Ennek fedelére való egj kis ezüst Tangyér, mellyen ilyen irás vagyon: *T[e]k[i]nt[ete]s Gyergyai Pál Uram hatta a' Kis Sollymosi Unit[aria] Eccl[esi]a[na]k. Keresztül a fenekin: 1751. Egy On Tangyér; rajta vadnak metzve az 12 Ap[osto]lok képei. Egy On Kanna capit cup. 1. mellyre e' vagyon irva: *Cant[hanus] Eccl[esiae] Unit[ariae] Kis Solly[mosianae]. 1667.*⁶ Egj Kús*

* A szöveget gondozta és dr. Molnár István anyagának felhasználásával a jegyzeteket összeállította dr. Gaal György. A textiliák, felszerelési tárgyak, pénz- és mértékegységek magyarázata az I. közleményben található.

¹ Az 1773. év november havának 28. napján.

² ... Tiszteletes Egyházközségben, ingó és ingatlan javai.

³ alapjaitól kezdve.

⁴ Jöjjetek, dicsérjétek és dicsőítsétek Istent. A kissolymosi unitárius egyházközségé. Johannes Kerstch (valószínűleg Kertsch) öntötte. 1704.

⁵ Jöjjetek és imádjátok Isteneteket. Kissolymosi unitárius harang. Az 1710. esztendőben.

⁶ A kissolymosi unitárius egyházközség kannája. 1667.

On Keresztelő Pohár, ilyen irás rajta: *A Küs Solymosi Unit[aria] Ecclesianak Keszitette Bodor János.* Egj rezes nyelű Kés, mellynek az edjik felin ez van: *D. I. a' másikon 1760.*

Vagyon egj nagj On Kanna tiz font s' egj fertallyból álló, Capit Cup. 5. ilyen irás vagjon rajta: *Bágyi Jó Mihály, és Felesége Lakatos Borbara csinaltt[atta], Ezen Kannat, a' Kis Sollymosi Unitar[ia] Ecclesia Számára. Ajnnjo 1772.*

Vagjon egj Abrosz a' Praedicalló Székre való, hazi gjólts, kötés van a' közepin, a' szellyin csipkés. Mas hitvanotska hamuka Abrosz veres fejtővel meg czifrazott a' Pap Szekire való. Harmadik Abrosz hamuka, az Ur Asztalára való, kötés a' közepin. Negyedik Abrosz hamuka Lengyel Abrosz, a' vége rojtos. Ötödik Abrosz Csijján gjólts, kötés a' közepin, az Ur Asztalára való. Hatodik Abrosz, kék fejtővel varrott melly is mindenkor az Ur Asztalán áll. Éneklő Székre való három Kendők, edjik házi gjólts, sárga, veres és kék sellyemmel varrott; a' másik Csijján gjólts, csipke a' két végin; az harmadik most az Éneklő Széken vagjon. Még egy sáhos hitván kendő.

Két Keszkenők az Ur Asztalára valók; egyik lang szín sellyem a' másik len gjólts kötés kereken rajta.

Ugyan az Ur Asztalára való egj elegjes arannyal varrott Keszkenő, melylyen arany betűkkel ilyen iras vagjon varrva:

Bágyi Jó Mihály és Felesége Lakatos Borbára Készítették Istenhez való buzgó indulattjokból, a' Küs Sollymosi Unit[aria] Ecclesia Számára. Ajnnjo 1772.

Vagyon a' Papság Házában egy rossz Pad, het rosszsz Fogas, a' nagy Házban fába rakott három üveg Ablak. A' Tanuló Házban egy fiokos küs Asztal, fába rakott egy üveg Ablak.

A' Mesterség Házban vagyon egy Fogas, két Pad, fába rakott két Ablak.

Allodiaturak — Az alsó Hatarban.

1. Nagy Áj nevű helyben, Két hold föld, mellynek vicinussa⁷ fellyül Máthéfi Ferentz és András, alól alsó Simó István Szantó földök.

2. Szenás Völgyben egy hold Szantó föld, a végiben levő orotásos helylyel, mellyet Damokos András conferalt,⁸ Vicinussa fellyül Egyedfi András, alól Csortán András és Ersok.

3. Ugyan azon helyben 3. vekás Szantó föld, Csiki Györgyné ajandeka; Vicinussa alól Szenás Völgyön által járó Falu uttya, fellyül Egyedfi András.

4. A' nagy Hidnál, a' Keresztur felé kimenő ut mellett, egy kis Kender földnek való hely, mellyet Barabás György adott. Vicinussa alól Kobatfalvi Milkós György Lánya Margit, fellyül Kontz Daniel Szantó földök. Nagy Áj nevű helyben van egy darab Szena-fű, Vicinussa egy felől fellyül Márkos Péter, alól félig Titt[ulatur]⁹ Matefi Ferentz Ur, egy darabig Benkő György Árvái.

5. Tege hajtó előtt egy darab Pallag, vicinussa fellyül Tege hajtó Erdeje, alól Kis Márkos Péter, Kis Mátefi Ferentz, Benkő Andrásné Jóságoknak, és a' Bányász Jóság félének a' Betűjei a Falu szellyin. Ma-

⁷ szomszédja.

⁸ adományozott.

⁹ címzett — az illetőt megillető címek helyett áll.

lom eleje felől, a Gyepü felől köziben bé nyulik Benkő Andrásnének egy Kitsin buglyára való füve, de félig sem megyen elé benne. Kerek Aj vagyis temető felől való alsó betűjűn Vicinussa a' Reformata Ecclesia Szena füve, s e' mellett fellyül a' nevezett Unitaria Ecclesia Parlagja elé megyen a' Kerek Aj Szöllője gyepűjére.

6. Apró Aj alatt, az első Ajban, vicinussa fellyül a' Bértz, alól Thordai Ferentz, mellyet conferalt Mathefi István Uram.

7. Ugyan ott más föld, eppen ennek vicinitassaban. Ezt conferalta Thordai Ferentz, vicinussa alóll Márkos Péter.

8. Ugyan ott más föld Bontz (valószínűleg: Kontz) Daniel conferalta: Katona Pál vicinitassában.

9. Ugyan ott más föld, mellynek Vicinussai alól Mathefi István és Sigmond Uramék, fellyül Varga Péter Szantó földök.

10. Almás Bükkben Vicinussai László Andrásné és Imre György.

11. Három Szegiben, Laszló András és Nagy Matefi Ferentz Vicinitassiban.

12. Apró Aj alatt, Vicinussai Péterfi Mihály és Máthé Pál.

13. Lok Széjben, Vicinussa alóll Ferentzi Pálné, fellyül Ferentzi István földé féle, most a Reformata Ecclesiajé. Ezen utolszor irt 4. Földek zallogosak.

A' felső Határba.

1. Karjos Falban 2. Hóld, vicinussa fellyül Matefi Ferentz, alóll Isák György, mellyet conferalt a nagy Aj belü földel Mathefi István Uram.

2. Csom Bánya szakadása alatt egy darab föld, mellyet Kereső Annok és Borka conferaltak; Vicinussa fellyül Csom Bánya szakadása, alóll a' Patak.

3. György Ösvenyinél egy darab Széna fü, vicinussa fellyül: [...] az Erdő, alóll Mathefi Boldisár, egy nagy Cserefa az határa az Ország uttya felől, a gyümölcs fák abban vadnak.

4. Domán Ponkján egy darab föld, Ferentzi Pálné és László Andras vicinitassai között, zallogos.

5. Karjos falban egy Kis Szena fü, mellyet Ferentzi István conferalt, vicinussa fellyül Ferentzi Pál, alóll a' Simó Fiak Szena füve.

6. Vagyon az Ecclesianak egy Csere erdeje Satormány nevű helyben Vicinussa a Kis Sollymosi Határ felől a' Bértzen fel menő ut Har felé, alóll a Sz. Abrahami Erdő Szellye, a' felső Betűjűn Intzeiről vezett révre bé menő régi Ország uttya.

7. Eperjes Mál nevű helyben egy darabotska Szántó föld, vicinussa fellyül Benkő András zálagós földé, alól maga Benkő Andrásné, Simófi Judith földei.

8. Getze Hát megett való helyben egy darabotska Föld, mellynek vicinussa fellyül Simó Pál, alóll Dankuj István. Ugyan ott

9. Egy darab föld, vicinussa fellyül Szövérdi András, alól Mathéfi György. Ezt conferalta Matéfi János in Casu Homicidii.¹⁰

10. Gyertyán Lik oldalán egy darab föld, Vicinussa fellyül Fenyedi Geréb Ferentz Uram, alóll Matefi Boldisár árvai földök, capit metr. 6. ez egész föld az Ecclesianak conferaltatott.

¹⁰ emberölés okán.

11. Nagy Mál alatt metr. 2. Vicinussa álló Egyedfi János, fellyül Czifra János Titt[ulatur] Horvath Ferentz Ur Jobbágya földjök. E két utolsó földeket, conferalta volt Néhái Markos András, Uram, s' consequenter¹¹ a' fia Markos Péter ratihabealván, az Ecclesianak ad possidendum transponalá coram S. Visitatione.¹² Ezen dolog pedig per pacifica¹³ ment véghez, mivel a' Néhái Márkos Andras Uram Testamentuma egj egj köből férreiről vólt mind az három fordulóban. A Testamentum pedig vagyon a Kis Solymosi Unitaria Ecclesia Ládájában.

NB. Kis Solymosi Máthe István, Felesegivel Incze Mariával edgjütt conferalal[na]k a Kis Solymosi Unitaria Ecclesiának, az Ur Asztalára egj hamukás himes Abroszt, mellynek négj szegeletin ilyen irás vagjon fekete sellyemmel varva: *Máthé István. Intze Mária.* A[nn]o 1776. özvegy Markos Andrasné, Assz[ony] conferalt Ecclesia számára egy tótos len gyólt KENDŐT, a' vége veress, sárga, zöld sellyemmel varva.

A[nn]o 1779 Kontz Kata Asszszony Benkö Istvánné, és Leánya Benkö Ersok, conferalának az Unitaria Eccl[esia] Templomabéli Praedicálló Szekre egy tarka kartont, veres Galandba kereken bé szegve. Item.¹⁴ Abrudbanyán lako Simó György ö K[e]gy[e]lme conferala az Ur Asztalára egy fél ejteleskora Vinczi ön fedeles Bokájt.

Signata A[nn]o Die ut Supra per Josephum Simo de Kis Solymos Jur[at]um S. Sedis Notarium m[an]ii p[rop]ria.¹⁵

*Csekefalva. Filialis ad Sz[ent] Abraham.*¹⁶ (123—125)

Anno 1773. Die 28va Novembris celebratott Sz. Visitatio alkalmatosságával, találtattak a' Filialis Csekefalvi Ecclesianak ilyen Mobile s' Immobile Bonumai:

Vagyon egy Fa Templom, mellyet épített maga költségivel a' Csekefalvi Unitaria Filialis Ecclesia az 1739-dik Eszt[endő]ben; melly az után le romolván ismét ezen Ecclesia a fundamento¹⁷ fel építette, a' mint a' Mennyezetten masodsor felszegezett kéken festett Tablán való irás megmutattya; melly Templom helyet vásároltal[na]k Tituló Concambii¹⁸ Csekefalvi Kováts Samueltől, melly Concambionalis de dato Anno 1736.¹⁹ az Ecclesia Ladájába exstal.²⁰

Ezen templom körül vagyon sasokba rakott deszka Czinterem. Ebben vagjon egj magass deszkával bé boritva Fa Harangláb; melyben vagyon Két Harang: a' nagyobbikon vagjon ilyen irás: *A[nn]o 1744. Csekefalvi Unitaria Ecclesia. Me fudit Josephus Vetsk Schaesburg.*²¹ A' kissebb Harangon vagjon ilyen irás: *A[nn]o Domini 1664.*

¹¹ következetesen.

¹² ... jóváhagyván az egyházközségnek birtoklás végett átadá a sz. vizitáció előtt.

¹³ békésen.

¹⁴ hasonlóképpen.

¹⁵ Aláírva a fenti évben és napon kissolymosi Simo József hites sz. vizsgálószéki jegyző által, sajátkezűleg.

¹⁶ Szent Ábrahám leányegyházközsége.

¹⁷ alapjaiból.

¹⁸ csere címén.

¹⁹ az 1736. évben kelt cserelevél.

²⁰ van, létezik.

²¹ Josef Vetsk öntött. Segesvár.

Vagyon Mesterség Jozság, mellynek Nap keletről vicinussa a' le járó Ország uttya Sz[ent] Ábrahám felől; Nap Nyugotrol, Szabo Gergely, Rézi Ferentz, Lörintzi Joseff, Benkö Pál Jozságok; a' felső betűjin a szoross; alól betűjin Simo Gabor, Simo István és Farkas Gabor belé ütköző Jozságok; Cseréltetett Nehai Német Istvantól és mostan is elő Farkas Gabortól, mellyről való Concambionalis de dato 1758. Die 25ta Junii, exstal az Ecclesia Ládájában.

Vagyon az Ecclesia[na]k egy Singes kora Ládaja. Mellyben tartatik az Ur Asztalára való, egy hoszszuko, a' felső szádánál viragos arannyas, az alsó reszin abrontos arannyas, de az abronton alól meg hasadott ezüst Pohár; Vagjon benne a' fenekiben alóll egy B. betű. Egy nagy szegű Kettős srofos fedelű, egj ejteles On Kanna, vagyon illyen irás rajta: *Csekefalvi Unitaria Ecclesia A[nn]o 1739.* Egj On Tangyér, a fenekin irva van peniczilussal²² 1744. Egj gyöngyházás nyelvű Brassai Kés. Vagyon egy Asztalra való sáhos Abrosz; ugyan egy kék sellyemmel varrott Abrosz; ugyan egy veressel szótt avatég lyukatos rozsz abrosz. Egy fekete sellyemmel varrott Abrosz. Eneklő Székre, való veresses fejtővel szótt Kendő. Egy gjólts két végein fejr csipkejü Kendő; ezt adta Kováts Joseff Uram, Judith nevü hajadon Leánya.

Vagyon három Keszkenő, egyik veres sellyem, adta Enlaki Adám Istvánné: a második kék sellyemmel varrott a négj szegeletin. A harmadik fejr sáhos, Vadász Györgj Uram adta. Egy gjólts kék fejtővel öltött Abrosz, és veres sellyem keszkenő. Kováts Joseff Uram ajandekozta. Vagyon a' Praedicallo Széken és a' Pap Szekin két Szekelly Szönyeg. Az Ur Asztalánis egj Szekely Szönyeg.

Vagyon egy Alamisnas Perselly Láda.

A' Mesterség Házába vagyon két karos Fogas, fába rakott két üveg Ablak. Egy könyv in Folia regiis²³ egy kitsin ez az iras oldalán 1742.

*Allodiaturak.*²⁴

Kede felé forduló Hatarban: Kedel nevü helyben metr. 6. vicinussa fellyül Simó Márton, alól Szabó Gergely, adta örökössön Istenes indulatytyából Gagy Miklosi Samuel Uram . . .

Küs Völgyed nevezetü helyben, metr. 12. vicinussa fellyül a Reformatus Papság földé, alóll Nehai Német István Posteritassi²⁶ Szantó földök. Adta ezt a Falu, ezen földnek mas reszit adván a Reformatus Papnak. A Tövissen két buglyara való Szena fü, vicinussa fellyül a' Reformata Eccl[esi]a Szanto földé, alóll a' Refor[matus] Pap Szena füve.

Ugyan ott fellyebb két buglyara való szena fü vicinussa fellyül a' Refor[matus] Pap szena füve, alóll a' Reform[ata] Eccl[esi]a szantó földé. Ezeken fellyül egj darab Kaszáló, melly közönséges a Refor[mátus] Pappal, és szénal szoktak meg osztani. Vicinussa fellyül a' Bértz, alóll a Mesterség Szantó földé.

Küs Sölymos felé forduló Hatarban. Temető alatt metr. 16. vicinussa alóll Vadász György Uram. Fellyül a' Temető.

Hoszszuru megett 1. Szena fü. Vicinussa alóll Demeter Mihály, fellyül

²² Zsebkéssel (bicskával).

²³ királyi ívrét alakú (nagy formátumú).

²⁴ birtokok.

²⁵ utódai.

Szabó Gergely és Simo Márton, ezt az Unitarius Mester közre bírja a' Reformatus Pappal.

Tóllo Málon két buglyara való, Vicinussa egy felől a' Mál Gyepüje, más felől a' rá járó földek betüje belé ütközik.

Kantsár oldalába metr. 2. Vicinussa állóll a Falu helye, fellyül a' Sz. Abrahami Határ Széllye. Ezt a Falu adta ugy hogy esztendönként a' Refor[matus] Pap és Unitarius Mester Alternatim²⁶ birják. Signata A[nn]o, Die ut Supra per Josephum Simo de Kis Solymos Jurat[um]e Notarium m[anii] p[rop]ria.

Anno 1774. Török Istvánné Aszszon conferalt egj gjaپottas Kendöt a' Templombeli Pap Széke takarására.

Anno 1777. Csekefalvi Gagyí Andrasné, Gagyí Judith Aszszony, NB.²⁷ Meg ne ütközzék az Olvasó a' Gagyí nevezetben, mert más féle Familia a' Ferfi, másféle az Aszszony, ha egy nevezeten vadnak is lévén egjetlen egj kedves István nevezetü Fiatskaja, s' több azon kívül nemis lévén, mivel Istennek tetszett azt kedves gyermeki állapottyában el venni: kívánta annak emlekezetit fenn hadni azzal, hogj a' Csekefalvi Filialis Unitaria Ecclesia számára tsinaltatott s' adott egy On Pohart, melly vagyon fél fertallyos mekkoraságu, talpas és egy ujni hosszúsagú labas, a' Szent Keresztségnék ki szolgáltatásának Eszközéül. Légyen ditserete a' Jok[na]k száma között.

Szent Abraham. (133—137)

Anno Domini 1773 Die 29na Novembris, Visitatito levén ezen Szent-Abrahami Venerabilis Ecclesiában, külső belső Bonumai találtattanak im ezek: Vagyon Északra a' Falun kívül az hegybe egy nagy Kö Templom igen regi; ennek Nap nyugot felől való vegiben vagyon a' Templomhoz ragasztva egj magas Kö Torony. Vadnak benne igen régi két Harangok, a nagyobbikon olyan régi csuda betükkal való irás van, mellyet közöttünk senki nem tud el olvasni.²⁸ A' küssebbiken semmi irás nintsen.

Vagyon az Ecclesianak a' Curatornál allani szokott egj festékes fél singes Ládája; ebben vagjon egj kis Alamisnás Ládátska, és az Ur Asztalára való im ez Edgjetmások: Egj fertallyos kora arannyas virágos ezüst Pohár. Egj ejteles fedeles On Kanna. Egj ejteles fa Palatzk. Egj ón Tánygyér; egj Pléh Tánygyér.

Egy gyólts, körül apro csipkés, a' közepin kötéses Abrosz. Egj len vászon fekete sellyemmel rosás himmel varrott Abrosz. Egj asztal keszkenő a'

²⁶ felváltva.

²⁷ Nota bene! — Jól jegyezd meg! (Itt: Megyjegyzendő).

²⁸ Orbán Balázs (*A Székelyföld leírása*. I. köt. 1868. 120. l.) ezt írja: „Csekefalva, Andrásfalva, Gagy és az anyaegyház, Szent Ábrahám közös temploma egy dombon feküdt, melyet még most is Templom-hegynek hívnak. „...“ Ez egyház nagyon szép és régi volt, falait szép frasco-festvények borították; de romladozott lévén, e század elején lebontott. Innen vitetett a falu között lévő unitárius imaház harangja, melyen féldombor majuskel írásmodorban e körirat van: (az eredeti felirat rajza) (O rex gloriae veni cum pace.) (Ó, dicsőség királya, jöjj békével!) Mely XIV-ik század végéig divatozott írásmodor némileg adat e templom építési idejéről.“

négy szege réz fonallal, veres selyemmel elegjesen varrott. Egj Patyolat gjólts Keszkenő szkofiummal varrott. Egy fejer rosás hamuka himmel szótt len gjólts Keszkenő. Egj zöldel, fejerrel, veressel s' feketéssel szótt fél selyem Keszkenő. Egj, három sing, a' két végin rojtos falun szótt gyólts Kendő.

Vagyon a' Pulpituson egy hoszszu, a' két végin kötéses, és karmasin selyemmel három rendben varrott, igen szép gjólts Kendő, vagyon az edgjik vegire selyemmel varva: *Gálfalvi Judith. 1771.* Vagyon a' Temp-lomban egj kerek fenyő Asztal, azon körös körül veres selyem pántlikába szegett ánglia posztó fedél; készítette s' ajandekozta T[e]k[i]nt[ete]s Pálffi Antalné Gálfalvi Judith Aszszony.

Vagyon a' Praedicalló széken fejer len gjólts, körül tsipkés Abrosz; Lörintzi Péterné Asz[szony] conferalta; erre fellyül vagyon teritve egy uj tarka karton, mellynek közepin két karikában veress selyemmel varva, ilyen irás vagyon: *Kénosi Mária.*

Anno 1774.

A' Pap ülő szekinek könyöklőjin vagyon egj fejer gjólts Abrosz; Lörintzi Péterné Asz[szony] ajandekozta. Vagyon ugjan ezen egj Székely Szönyegis.

Vagyon az Ecclesianak két könyve, edgjik *Rationarium*, a' másik Baptis-male;²⁹ és egj lábas fel fertallyos kora Keresztelésre való ón Pohara.

Vagyon az Ecclesianak a' Curatornál allani szokott egj Szuszkéja capit Cub. c[irci]t[e]r. 9.³⁰

Vagyon a' Pap Házban egj zöld mázas Kementze, vegiben egj kurta fűjtövel. Három hitván igen regi Fogasok, asztal mellé való egy logó hitván pad; a nagj Házon három üveg ablak, ketteje két felé nyilók, onban vadnak rakva, a' harmadik fába rakott. A' Tanuló Házban is fába rakott két üveg ablak, és egj kerek, de minden haszon nélkül való, zöld Fűjtő, egy hoszszu keskeny Asztal.

NB: Ajandekozott T[ekintetes] üdösb Jakabhazi Sigmond Uram in Anno 1773. az Ur asztalára egj ón fenekü, ón fedelü, fedele gombos, füle is onban foglalt, igen mesterségesen csinalt, s' virágzott, egj ejteles kora Portzellán Kannát, mellyből egj Innepen administraltatott is Communio.³¹ De az utan azt kívánván az Ecclesiatól, hogj az on Kannát adják a' Medeseri Eccl[esi]ának az ő K[e]lgy[e]m[m]e neve alatt, midön az Eccl[esi]a nem accedálna³² a' portzellán Kannát maganak vissza vette.

Következnek a' Szántó földek s' Szenafüvek.

A' Felső Határban: Ing völgye nevezetü helyben, éppen a' Falu végin a' Porgolát Kapun kívül, balra, vagyon egy darab föld, igen megsuvadozott, mindenestül. Capit. metr. 4. Vicinussa fellyül edgj darabig a Gagy felé menő Ország uttya, azon tul a Jakabhazi Sigmond Ur Andrasi nevezetü Jobbágjai Szántó földök, belöl az Ing Pataka; felső vége ütközik meg a Gagy Péter Titt[ulátus] Palfi Antal Uram Jobbágjának földiben, alsó vége a' Mesterség Jozságában. A' Papé.

Ugyan ezen Völgyben, Sik Dombnál vagyon három darabotska föld, ket-

²⁹ az egyik számadásos (könyv), a másik keresztelési (anyakönyv).

³⁰ körülbelül.

³¹ osztatott is úrvacsora.

³² nem állott rá.

teje vagyon az Ország uttyán belől a' Patak felől. A' Falu felöll valónak Vicinussa Falu felől a' Nehai Máthefi Boldisár Posteritassi földgyök; tul az erdő felől T[ekintetes] Sz[ent] Kirallyi Ferentzné Péterfi Hedviga Aszszony föld. Capit. metr. 2. a' Papé.

Ezen fellyül mindjart harmadik ezen mindjart meg irt földhöz, capit metr. $2\frac{1}{2}$. vicinussa a' Falu felől Titt[ulata] Péterfi Hedviga Aszszony

földe, fellyül az Erdő felől Bözöd Ujfalvi Kováts Joseffné T[e]k[i]nt[ete]s Jakabházi Susanna Aszszony Jobbágy föld. a' Papé.

Harmadik föld vagyon ugyan ott az Ország uttyán fellyül, Capit metr. 4. a felső vegiben vagyon egy jó buglyára való Szena fü, vicinussa a' Falu felől Titt[ulata] Péterfi Hedviga Aszszony föld; fellyül az erdő felől Szabó Samuel T[e]k[i]nt[ete]s Sz[ent] Ivanyi Samuelné Jakabhazi Kata Aszszony Jobbágja föld, a' Papé.

Azon Völgyben Ing Revinél vagjon egj darab szena fü lészen rajta hat buglya szena. Vicinussa a' Patak felől fel egy darabig a' Bözödre járó Ország uttja, azon tul a' Patak mellett az Unitaria Ecclesia Szántó föld; fellyül a' Csekefalvi Erdő felől a' Lörintzi Fiak dirib darab Széna fűvök, a Papé. Vegin van Tanorok. Ezen Szena fü mellett vagyon egy darab Szántó föld capit. metr. 4. vicinussa kívül a Pap szena füve, belől Ing Pataka. Az Ecclesiáé. Ugyan ezen Ing Völgyiben az Unitarium Templom alatt vagjon egy darab föld capit metr. 3. Vicinussa fellyül a' Gagyi T[ekintetes] Idösb Palfi Miklos Uram Nagy János nevü Jobbágja föld, alól az Ország uttya a' T[ekintetes] Jakabházi Sigmond Uram föld, felső vége ütközik meg ugyan a T[ekintetes] Jakabhazi Sigmond Ur földiben. A' Mesteré.

Hartsád oldalán vagjon egj darabotska széna fü lészen rajta két buglya szena, több is volna, ha a' vicinitás le nem nyirbálná szántással. Vicinussa fellyül Gagyi T[ekintetes] Idösb Palfi Miklos Uram Jobbág föld, alól Szebeni Istvan T[ekintetes] Jakabhazi Sigmond Uram Jobbágja szántó föld. A' Mesteré.

Hartsádon vagjon egy szántó föld, capit, metr. c[irci]t[e]r 5. Vicinussa kívül az Erdő, belől Mathé Pál T[ekintetes] Kováts Josefne Jakabhazi Susanna Aszszony Jobbágja széna füve. A' Mesteré. A' *Magyar Andrásfalvi*, Kede felé forduló Hatarban Tekő allya nevezetü helyben, vagjon egj darab Szántó föld, capit. metr. 12. vicinussa kívül az Hegy felől Birtalan Andras, Molnos Imre Uram Jobbágja föld, belől a' Patak egj igen nagj árokkal hosszan ketté vágja; melly a nevezett árkon a' Sz[ent] Ábrahám határ felé való Patak mart, s' a' marton kívül is le hosszan, hol egy kasza vágásnyi, s hol többetske szélességü, de a' közepin egj közönséges buglyára való tágasságu széna fü, s' valameddig le nyulik a' Kornis István Molnos Sigmond Jobbágja föld, a' Titt[ulatur] Palfi Antal Uram föld vegitől fogva, mind addig az is le nyulik a' Patak mellett, leszen rajta egy öreg buglya szena, közönséges kettő. Tul az árkon a' meg nevezett szántó föld vegiben vagjon egj darab szena fü, ez is az meg irt árokkal ketté van szakadva, lesz rajta jó négy buglya szena; vicinussa kívül az Hegj felől egj darabig le, a fenn említett Birtalan András szena füve, azon tul le Gagyi T[ekintetes] Idösb Palfi Miklós Uram Nagy János nevü Jobbágja szántó föld; A' Falu felől való vége ütközik meg a' Titt[ulatus] Palfi Antal Ur földiben. A' Papé.

A' *Kede felé forduló Hatarban*, a' Csiki Kerti felett vagyon egj darabotska Kender föld, belé megjen mint egj két vékonyi kender mag; Vicinussa fellyül az árok, alól a' Sepsi Pál és a Báró István földeik végek

belé ütköznek. Az Hegy felől való betűjiben ütközik a' Farkas Gábor szántó föld; a' Falu felől való betűjínél megjen elő a' Dios Ferentz föld. A' Papé. Notandum.³³ Az említett Sepsi Pál, Báró István és Dios Ferentz. T[ekintetes] Jakabhazi Sigmond Uram Jobbagji.

Dios Kuttyánál nevezetü helyben vagjon egy darab Szántó föld, metr. 6. Vicinussa alól Nagj János T[ekintetes] Gagyí Idősb Pallffi Miklos Uram Jobbagja szántó föld, fellyül a' Diós Erdeje. A' Mesteré.

Azon fellyül és kevéssé hatrébb fenn a' Sorkon egy darabotska föld metr. 1. Vicinussa fellyül a' Falu helyye, alól Nagy János föld. A' Mesteré. Nagy Áj ároka mellett egy kitsin szántó föld, vicinussa egy felől az árok, más felől Lörintzi Dániel szántó föld. Az Ecclesiáé.

Lok nevezetü helyben egy darab szántó föld metr. 8. Vicinussa a' Falu felől Titt[ulatur] Jakabhazi Sigmond Uram, más felől Magjar Országí Váradí Nehai Veress Lászlóné Jakabhazi Borbára Aszsz[ony]. Posteritassi földgyök. Az Ecclesiáé.

A' *Sollymos felé forduló Határban*, Sidán ároka mellett egy széna fű; Vicinussa fellyül egy darabig Nehai Jakabhazi Pál Uram Posteritassi széna fűvök, egy darabig Titt[ulatur] Váro Moses Ur széna füve; alól pedig egy darabig Sidán ároka, azon tul által megjen az árkon, s ott vicinussi Lörintzi Mihály és László Mihály széna fűvök. Az Ecclesiáé.

Köblös nevezetü Határban. Köblös ároka mellett az Észak felől, vagjon egy zálagas szántó föld, in et pro flor[ensis] H[ungaricis] 8. Vicinussa fellyül Nagy Kedei Fekete Daniel Uram Jobbagj föld, alól pedig Lörintzi Péter széna füve. Az Ecclesiáé.

Vagyon a' Mesterség Házban asztal mellé való két Pad, edjik ladás; három karos Fogas; egy Tálás, egy Asztal, Nagy Jánosnit tartatik régtől fogva. Fába rakott két üveg Ablak. Signata A[nn]o Die ut Supra per Josephum Simo de Kús Solymos Jurat[um] S. Sedis Notarium m[anii] p[rop]ria. Minek utánna a' Templom restauraltatott, Istenes indulattyából a' maga tulajdon költségivel, in Anno 1777 Sz[ent] Ábrahámí Idősb Lörintzi János tsinaltatott három Ablakokat onba rakottattakat, a' Templomra.

Anno Praedicta 1777.³⁴ T[e]k[er]t[et]e[s] Pálffi Antalné, Titt[ulata] Gálfalvi Judith Aszsz[ony] Istenhez való buzgó indulattyából ada és ajandekoza a' Sz[ent] Ábrahámí Székre, egy házi gjólt Kendőt, mellynek hossza egy fertzally héjjan négy sing; a két végin vagjon tettszin sellyem Pantlika varva; azoknak szegeleteibe ugjan tettszin Pantlikabol tsinált rósok. Ugyan a' két végin vagjon a' szegeleteken fel hajtva három ujni szelylyességü tótos Csipke.

Gagy. (143—144)

Anno 1773. Die 29na Novembris Sz. Visitatio lévén a' Gagyí Venerabilis Ecclesianak Mobile és Immobile Bonumai talaltattanak ez szerént:

Vagyon egy Kö Templom, melly épült in Anno 1667-dik eszt[endőben]. Az helyét adta vólt örökösön az Unitaria Ecclesia[na]k Thordatfalván lakott Néhai Pálffi Sigmond Uram. Vagyon körülötte sasokban rakott deszka Czinterem; ennek Napkelett felől való résziben fából csinált egy Harangláb; mellyben vagyon két Harang. A' nagyobbikon vagjon illyen

³³ Megjegyzendő.

³⁴ Az előbb jelzett 1777. esztendőben.

írás: *Industr. D. Palfianor. Ex Moneta Curav Deplorato Statu [Trannae Conflata] 1701. A' kissebbiken: 1708. Gagy ex Moneta Cupr.*³⁵

Vagyon az Ecclesianak egj, egj singes kora Ládája; mellyben szokott tartatni. egj lábas arannas ezüst Pohár, on a' fedele. Egj ejteles on Kanna; egy On Tángyér. Egy len Abrosz kékes. Porta.³⁶ szőr Materia kékes. Kékes és veresses elegjesen Kotzkás más Len abrosz, körülle csipke. Patyolat Keszkenő, a' negy szegelete s' körül. Ugyan Patyolat Keszkenő körül fejér sellyemmel és szkofiummal varrott; gyólts Kendő csipke, a két végin. Len fótos Kendő, veress fejtös a' két vege, más ahoz hasonló jobbatska. Vagyon a' Papság Jozzága in Vicinit[at][ibus] Kapujánál a' Martonos felöl lejáró Ország uttya, állól a' Zongota Pataka, belső reszin a' Nehai Miklosi István Uram Posteritassi, fellyül T[ekintetes] Pálfi Antal Uram Jobbagy Jozzága; mitsodás fundamentumon szereztetett vagjon Levél rólla T[ekintetes] Palfi Josef Uramnál. Vagjon a' Papság Házában Egj Pad. Két fogas, faba rakott két üveg Ablak.

Allodiaturak. Pap Házához való Földek.

Vagyon Csapány Kerületiben egj föld, metr. 7. Vicinussa egj felöl az Ország uttya, más felöl a' Patak. Pálffi Miklós adománya. Tornában fél hold föld metr. 2. vicinussa egy felöl T.Pálffi Miklós Uram. Más felöl T. Péterfi Hedviga Aszszony szantó földök. Péterfi János adta A[nn]o 1704.

Sik Dombon metr. 6. Vicinussa egy felöl Pálffi István, más felöl Nehai T[ekintetes] Miklós István Uram. Posteritassi földök. adta Miklos Györgj. Ugyan Sik Dombon, metr. 2. adta Domokos Istvan, ez el vezett. Tálás Házánál metr. 4. vicinussa ab utraque parte³⁷ Nehai Titt[ulatur] Miklosi István Uram Posteritassi földök.

Hosszu mezőben, metr. 2. minden felöl vicinussa Péterfi János. Sas Orotásában egy hosszu föld, vicinussa Peterfi Miklos, adta Sas Mihály. Ez is oda lett.

Ezeket az Ecclesia tartozik megszántani Pap számára.

Széna füvek, Pap Szamára.

Sik Dombon egj darab Szena fü, Miklos György adta. Ez oda van. Hoszsú Mezőben egj darab, vicinussa az úrok. Ezt a viz mind el vitte.

Szénás Szegben Curr. 2. Vicinussa egy felöl Miklos György, más felöl a' Patak, adta Osvath János.

³⁵ Orbán Balázs (i.m. I. köt. 121. l.) ezt írja: „Gagnak van egy érdekes harangja, mely nem annyira régisége, mint a miatt nevezetes, hogy az Rákóczi Ferencz forgalomból kiment rézpénzeiből öntetett, mint körirata bizonyítja: INDUST. DR. PALFIANORUM EX MONETA CUPR DEPLORATO STATU TRANS. CONFLATO. Oldalán 1701 év szám, körül a Rákóczi által veretett különbözőféle pénzek egy-egy példánya van beöntve. E harangnak másik hason párja 1848-ban ágyúvá öntetett.“ Alapszövegünk bizonyára hibás olvasatú. A kikövetkeztethető latin szöveg: Industria Dominorum Palfianorum ex moneta cuprea deplorato statu Transylvanie conflata. 1701. (A Pálfi urak igyekezete folytán a forgalomból kivont erdélyi rézpénzekből öntetett. 1701.) A kisebbik harang kiegészített felirata: 1708 Gagy — ex Moneta Cuprea (rézpénzből (készült)).

³⁶ viseltes

³⁷ mindkét felöl.

Hoszszu Völgy alatt egj szekérre való, vicinussa egy felöl az Árok, más felöl az Ország uttya. Adta a' Falu.

Kedei ut mellett egj hóld föld. Ezis el vezett.

Sas Orotása alatt egj szekérre való szena fü. Vicinussi Miklosi Sigmond és az Árok.

Signata A[nn]o Die ut Supra per Josephum Simo de Kis Solymos Jur[at]um Notarium m[an]u p[ro]pria.

SIMÉN DOMOKOS

ALKALMAS IDŐBEN ALKALMAS EMBER LENNI*

1Kron 12,32, 2Kor 3,5/b

Keleti közmondás szerint nem tartozik a jökvánások közé: Éljen történelmi idöket! Úgy látszik a mi nemzedékünknek az a sorsa, hogy történelmi idöket éljen. Egyfolytában történelmi idöket élünk és élünk mind népestöl, mind országostöl. Ez a történelmi idö tépázta meg az egyházat is, mert benne élt ez az emberek tudatában, hitében, életvitelében és világnézetében, hogy a sodrásos idöben partot kötö, az erkölcsi világrend földrengésében megtartó, a jégcsapos idöben otthon melege legyen.

Ilyen történelminek mondható a mostani fótanácsi gyűlésünk is, hiszen ez az első szabadnak ígérkező alkalom annyi meddő év után, amikor kezdhetünk új barázdát szántani a régi mag alá, új ruhát szabni egyházunknak a lerongyolt, megszaggatott helyett, amikor szorongat az új egyházpolitikának, új módszernek, új munkásságnak a szüksége. Az új idök a megújulás szándékát ébresztgették minden idöben. Most is. A megújulás nem jelenti a mindenkori idökhöz való szolgálai alkalmazkodást. Ebben a betegségben már sokat és sokszor szenvedtünk. Jelenti erönk és lehetőségeink felmérését, foghíjas, rongált soraink újra rendezését, örök útkeresését azért, hogy ennek a világnak önmagát veszített embere az evangélium szellemében a Jézust követök törekvésében újra megtalálja önmagát, méltóságát, békességét és embertársát testvérnek. Jelenti a kereszténységben megfogalmazott lelki, szellemi és valláserkölcsei új világot.

A megújulás szándékát először két fontos kérdés veszi vallatóra. Alapigénk szerint: az alkalmas idö és az alkalmas ember.

Az *alkalmas idö* szemléletére az ószövetségi részt választottam ki. Nem szó szerinti, hanem gondolati mondanivalójáért. A filiszteusokkal vívott vesztes harc után a zsidók első királyának volt annyi önkritikája, hogy kardjába dölt. Belátta képtelen voltát a további uralkodásra, uralomvitelének csödjét, jövőtlen jelenét. Sokan a pásztorfiú, Dávid sorsán keresztül nézték Saul királyságát és azt zsarnoknak, a jó, az igaz, a becsületes és jellemes életek elnyomójának, üldözöjének látták és láttatták. Saul halálával lezárult egy történelmi idö a zsidó nép életében. Minden lezárult idövel új következik, az alkalmas idö kényszerű szorításában. Ez az „itt és most“ vaslogikája. Saulnak maradt még egy élő fia, de az alkalmatlanná tette magát az uralkodásra azáltal, hogy a trónhoz való ragaszkodásában beleegyezett az ország kettészakításába, szét hullásába, csak ő királynak maradjon. Sokan lehettek, akik csak apró

* Elhangzott 1991. február 27-én tartott fótanácsi istentiszteleten.